

PREPORUKE

PREPORUKA KOMISIJE

od 27. ožujka 2014.

o drugom koordiniranom programu kontrole s ciljem utvrđivanja učestalosti prijevera pri stavljanju na tržište određenih prehrambenih proizvoda

(Tekst značajan za EGP)

(2014/180/EU)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o službenim kontrolama koje se provode radi provjeravanja poštivanja propisa o hrani i hrani za životinje te propisa o zdravlju i dobrobiti životinja⁽¹⁾, a posebno njezin članak 53.,

budući da:

- (1) Člankom 53. Uredbe (EZ) br. 882/2004 Komisija se ovlašćuje da, kada to smatra potrebnim, preporuči koordinirane programe kontrole organizirane na *ad hoc* osnovi, posebno s ciljem procjene stupnja rizika u vezi s hranom, hranom za životinje i životinjama.
- (2) Direktivom 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁽²⁾ utvrđuju se propisi Unije o označivanju hrane koji se primjenjuje na svu hranu.
- (3) U skladu s Direktivom 2000/13/EZ, označivanje i korištene metode ne smiju zavarati potrošača, pogotovo u pogledu karakteristika hrane, uključujući njezinu pravu prirodu i identitet. Nadalje, ako ne postoje posebni propisi Unije ili nacionalni propisi, naziv pod kojim se prehrambeni proizvod prodaje mora biti naziv koji je uobičajen u državi članici u kojoj se proizvod prodaje ili opis prehrambenog proizvoda koji je dovoljno jasan da kupac iz njeга može saznati pravu prirodu proizvoda.

(4) Na naljepnici pretpakiranih prehrambenih proizvoda namijenjenih krajnjem potrošaču ili masovnim pripremicima obroka moraju biti navedeni svi sastojci. Prehrambeni proizvodi koji sadržavaju meso, a namijenjeni su krajnjem potrošaču ili masovnim pripremicima obroka, izravno na pakiranju ili na naljepnici pričvršćenoj na pakiranju mora sadržavati i informaciju o vrsti životinje od koje meso potječe. Ako se sastojak spominje u nazivu prehrambenog proizvoda, na popisu sastojaka mora biti navedena i njegova količina izražena u postotku kako bi se izbjeglo dovođenje potrošača u zabludu u pogledu identiteta i sastava prehrambenog proizvoda.

(5) Uredbom (EZ) br. 853/2004 Europskog parlamenta i Vijeća⁽³⁾ za određene vrste prehrambenih proizvoda životinjskog podrijetla propisani su dodatni zahtjevi za označivanje. Posebno je propisano da pakiranja koja su namijenjena isporuci krajnjem potrošaču, a koja sadržavaju mljeveno meso, između ostalog, kopitara, moraju imati oznaku na kojoj je navedeno da se ti proizvodi trebaju skuhati prije uporabe, ako je to propisano nacionalnim zakonodavstvom države članice na čijem se području proizvod stavlja na tržište.

(6) Nakon službenih kontrola provedenih od prosinca 2012. u više država članica Komisija je obaviještena da su određeni pretpakirani proizvodi sadržavali konjsko meso koje nije bilo navedeno na popisu sastojaka izravno na pakiranju ili na naljepnici pričvršćenoj na pakiranju. Umjesto toga je u nazivu nekih od tih prehrambenih proizvoda i/ili priloženom popisu sastojaka neistinito bila navedena samo prisutnost goveđeg mesa.

(7) U skladu s člankom 17. Uredbe (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća⁽⁴⁾, subjekti u poslovanju s hranom u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije unutar poslovanja kojim upravljaju moraju osigurati da hrana ispunjava zahtjeve propisa o hrani koji su od važnosti za njihove aktivnosti te moraju provjeriti jesu li ti zahtjevi ispunjeni.

⁽¹⁾ SL L 165, 30.4.2004., str. 1.

⁽²⁾ Direktiva 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. ožujka 2000. o usklađivanju zakonodavstava država članica o označivanju, prezentiranju i oglašavanju hrane (SL L 109, 6.5.2000., str. 29.).

⁽³⁾ Uredba (EZ) br. 853/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o utvrđivanju određenih higijenskih pravila za hranu životinjskog podrijetla (SL L 139, 30.4.2004., str. 55.).

⁽⁴⁾ Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.).

- (8) Preporukom Komisije 2013/99/EU ⁽¹⁾ preporučeno je da države članice provedu koordinirani program kontrole u trajanju od jednog mjeseca s ciljem utvrđivanja učestalosti prijevarena pri stavljanju na tržište određenih prehrambenih proizvoda. Preporučeni koordinirani program kontrole obuhvaćao je dvije mjere. Prva se mjera sastojala od odgovarajućih kontrola koje su provedene na razini maloprodaje te u drugim objektima, a cilj joj je bio utvrditi jesu li pretpakirani prehrambeni proizvodi i nepretpakirani prehrambeni proizvodi sadržavali konjsko meso koje nije bilo propisno navedeno na pakiranju ili, u slučaju nepretpakiranih prehrambenih proizvoda, potrošaču ili masovnim pripremicima obroka nisu stavljene na raspolaganje informacije o njegovoj prisutnosti. Druga se mjera sastojala od odgovarajućih kontrola provedenih u objektima u kojima se rukuje konjskim mesom namijenjenim prehrani ljudi, uključujući prehrambene proizvode podrijetlom iz trećih zemalja, radi otkrivanja rezidua fenilbutazona.
- (9) Rezultati koordiniranog programa kontrole potvrdili su učestalo nepridržavanje propisa za označivanje mesnih proizvoda u većini država članica. Stoga je nakon koordiniranog programa kontrole potrebno provesti drugi krug kontrola na razini maloprodaje i drugih objekata kako bi se utvrdilo je li praksa utvrđena tijekom prvog koordiniranog programa kontrole i dalje prisutna.
- (10) S druge strane, službenim kontrolama koje su provedene radi provjere prisutnosti rezidua fenilbutazona nije utvrđeno učestalo, rašireno kršenje propisa. Stoga se u ovoj fazi ne čini potrebnim preporučiti drugi skup koordiniranih kontrola u vezi s tim pitanjem.
- (11) Tijekom prvog koordiniranog programa kontrola Referentni laboratorij Europske unije za životinjske proteine u hrani za životinje izdao je savjete za uporabu metoda za otkrivanje prisutnosti bjelančevina neprijavljenih vrsta u uzorcima. Iako još uvijek ne postoji potvrđena metoda za ovu analizu, nakon savjetovanja sa stručnjacima spomenuti je laboratorij ažurirao savjete o uporabi usklađenog protokola koji je dostupan na njegovim internetskim stranicama.
- (12) Države članice trebaju obavijestiti Komisiju, u propisanom roku i u dogovorenom obliku, o korištenim metodama, rezultatima kontrola i mjerama koje se poduzimaju u slučaju pozitivnih nalaza.
- (13) Nakon savjetovanja sa Stalnim odborom za prehrambeni lanac i zdravlje životinja,

DONIJELA JE OVU PREPORUKU:

1. Države članice trebaju provoditi koordinirani program kontrole u trajanju od 4 uzastopna tjedna u razdoblju od 21. travnja do 16. lipnja 2014., u skladu s Prilogom I. ovoj Preporuci.
2. Države članice do 22. srpnja 2014. moraju dostaviti izvješće o rezultatima službenih kontrola provedenih u skladu s točkom 1. te svim poduzetim izvršnim mjerama, u obliku navedenom u Prilogu II. ovoj Preporuci.

Sastavljeno u Bruxellesu 27. ožujka 2014.

Za Komisiju
Tonio BORG
Član Komisije

⁽¹⁾ Preporuka Komisije 2013/99/EU od 19. veljače 2013. o koordiniranom programu kontrole s ciljem utvrđivanja učestalosti prijevarena pri stavljanju na tržište određenih prehrambenih proizvoda (SL L 48, 21.2.2013., str. 28.).

PRILOG I.

Drugi koordinirani program kontrole s ciljem utvrđivanja učestalosti prijevара pri stavljanju na tržište određenih prehrambenih proizvoda

MJERE I OPSEG KOORDINIRANOG PROGRAMA KONTROLE

A Obuhvaćeni proizvodi

1. Prehrambeni proizvodi koji se stavljaju na tržište kao proizvodi čiji je glavni mesni sastojak govedina i/ili su označeni kao takvi (npr. mljeveno meso, mesni pripravci i mesni proizvodi), a koji pripadaju sljedećim kategorijama:
  - (a) pretpakirani prehrambeni proizvodi namijenjeni krajnjem potrošaču ili masovnim pripremicima obroka, koji su označeni kao proizvodi čiji je glavni sastojak govedina;
  - (b) prehrambeni proizvodi koji se nude na prodaju krajnjem potrošaču ili masovnim pripremicima obroka bez pretpakiranja te prehrambeni proizvodi pakirani na prodajnom mjestu na zahtjev potrošača ili pretpakirani za izravnu prodaju, koji se stavljaju na tržište kao proizvodi čiji je glavni sastojak u mesnom udjelu proizvoda govedina i/ili koji su kao takvi označeni.
2. Za potrebe ovog koordiniranog programa kontrole primjenjuje se definicija „pretpakirane hrane” iz članka 1. stavka 3. točke (b) Direktive 2000/13/EZ.
3. Za potrebe ovog koordiniranog programa kontrole primjenjuju se definicije „mljevenog mesa”, „mesnih pripravaka” i „mesnih proizvoda” iz Priloga I. točaka 1.13., 1.15. i 7.1. Uredbe (EZ) br. 853/2004.

B Cilj

Nadležna tijela trebaju provesti službene kontrole radi utvrđivanja sadržavaju li proizvodi iz točke A konjsko meso koje nije pravilno označeno na pakiranju ili, u slučaju nepretpakiranih prehrambenih proizvoda, jesu li potrošačima ili masovnim pripremicima obroka na raspolaganje stavljene informacije o prisustvu takvog mesa u skladu s propisima Unije i, ako je primjenjivo, nacionalnim propisima.

C Mjesta uzorkovanja i postupak

1. Uzorak treba biti reprezentativan za dotične proizvode u državi članici i obuhvaćati širok spektar proizvoda.
2. Uzorci se trebaju uzimati na maloprodajnoj razini (npr. u supermarketima, manjim maloprodajnim trgovinama i lokalnim mesnicama), a uzorkovanje se može proširiti i na druge objekte (npr. hladnjače).

D Broj uzoraka i modaliteti

Tablica u nastavku sadržava pregled preporučenog okvirnog broja uzoraka koji treba uzeti u razdoblju navedenom u točki 1. Preporuke. Broj uzoraka po državi članici temelji se na podacima o broju stanovnika, pri čemu u roku od 30 dana treba uzeti najmanje 10 uzoraka dotičnih proizvoda po državi članici.

Prehrambeni proizvodi koji se na tržište stavljaju kao proizvodi koji sadržavaju govedinu	
Država prodaje	Preporučeni broj uzoraka
Francuska, Njemačka, Italija, Ujedinjena Kraljevina, Španjolska, Poljska	150
Rumunjska, Nizozemska, Belgija, Grčka, Portugal, Češka, Mađarska, Švedska, Austrija, Bugarska	100
Litva, Slovačka, Danska, Irska, Finska, Latvija, Hrvatska	50
Slovenija, Estonija, Cipar, Luksemburg, Malta	10

E Metoda

Potrebno je slijediti sljedeći protokol:

1. Za sve uzorke najprije treba obaviti test probira radi otkrivanja prisutnosti konjskog mesa u mesu od najmanje 0,5 % (maseni udio m/m). Države članice same odlučuju koju će metodu probira primijeniti.
2. Za one uzorke kod kojih je test probira iz točke 1. bio pozitivan treba provesti potvrdno testiranje metodom RT-PCR za utvrđivanje mitohondrijskog DNK-a radi otkrivanja prisutnosti konjskog mesa u mesu od najmanje 1 % (maseni udio m/m). Metoda primijenjena za potvrđivanje mora se kalibrirati na temelju standardiziranog kontrolnog uzorka svježeg mesa koji dostavlja Referentni laboratorij Europske unije za životinjske proteine u hrani za životinje.
3. Sva potvrdna testiranja iz točke 2. koja se provode u državi članici moraju se obavljati u laboratoriju koji je u tu svrhu odredilo nadležno tijelo. Testiranje se može provoditi u određenom laboratoriju u drugoj državi članici u skladu s dogovorom s nadležnim tijelom te države članice. Određeni laboratorij mora biti akreditiran za provedbu usporedivih testiranja barem prema standardu ISO 17025. To može biti i laboratorij koji je sudjelovao u prvom testu probira.

O nazivu i adresi određenih laboratorija koji sudjeluju u provedbi potvrdnih testiranja treba obavijestiti Referentni laboratorij Europske unije za životinjske proteine u hrani za životinje koji će te informacije objaviti na svojoj web-stranici.

Podrobnije smjernice o metodi za potvrdna testiranja nalaza dostupne su na web-stranici Referentnog laboratorija Europske unije za životinjske proteine u hrani za životinje: <http://eurl.craw.eu/en/164/legal-sources-and-sops>

PRILOG II.

Predložak izvješća za rezultate iz točke 2.

Kategorija proizvoda	Broj uzoraka	Metoda testiranja (vrsta testa i zaštićeno ime) primijenjena u 1. krugu probira	Broj pozitivnih rezultata nakon 1. kruga probira (= / > 0,5 %)	Metoda testiranja primijenjena za potvrdna testiranja	Broj pozitivnih rezultata nakon 2. kruga u određenom laboratoriju (= / > 1 %)	Napomene
Ukupni broj uzoraka						
Ukupno pozitivno nakon 1. kruga (probir)						
Ukupno pozitivno nakon 2. kruga (potvrdno testiranje u određenom laboratoriju)						

Predložak izvješća za izvršne mjere iz točke 2.

Broj pozitivnih nalaza na temelju kojih su do sada poduzete izvršne mjere	
Ako je moguće, navesti najčešću vrstu poduzetih izvršnih mjera (najviše tri stavke)	
Broj pozitivnih nalaza u slučaju kojih do sada nisu poduzete izvršne mjere	
Ako je moguće, navesti najčešće razloge za nepoduzimanje izvršnih mjera (najviše tri stavke)	